

הנחיות היועץ המשפטי לממשלה	משפט מינהלי ממשלה - רציפות הממשלה וסמכויותיה
תאריך: י"ג ניסן התשכ"ט, 1 אפריל 1969 עדכון: י"ז אלול התשס"ג, 14 ספטמבר 2003 מספר הנחיה: 1.1451 (24.006)	אחריות שרים לביצוע חוק (חוק מינהל מקרקעי ישראל)

אחריות שרים לביצוע חוק (חוק מינהל מקרקעי ישראל)

כאשר חוק קובע כי שני שרים יחד ממונים על ביצועו, פירוש הדבר שהאחריות לביצוע החוק הינה משותפת, ואין אחד מהם יכול לעשות כל פעולה במסגרת חוק זה אלא אם כן יוחדה הפעולה בגוף החוק לו לבדו.

אשר למנהל מינהל מקרקעי ישראל, נאמר בסעיף 2(ב) לחוק מינהל מקרקעי ישראל, התש"ך - 1960, כי:

"הממשלה תמנה מנהל המינהל; על מינויו לא תחול חובת המכרז לפי סעיף 19 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, הודעה על המינוי תפורסם ברשומות; מנהל המינהל כפוף במישרין לשר, ונתונות לו הסמכויות של שר לעניין החוק האמור".

מכאן נובעת המסקנה כי למנהל המינהל אין קשר ישיר לשני השרים (שר הבינוי והשיכון¹ [להלן - השר הממונה] ושר האוצר), אלא לשר אליו הוא כפוף במישרין בלבד ועליו לקבל הוראות לפעולה רק ממנו. אין זאת אומרת שבכך מתבטלת סמכותו של שר האוצר לגבי יתר הוראות החוק אשר על ביצוען הוא הופקד ביחד עם השר הממונה.

כאשר האחריות לביצוע חוק משותפת לשני שרים יחד, אין אחד מהם יכול לפעול במסגרת החוק מבלעדי השני. כך הוא הדין למשל, בהתקנת תקנות; בהגשת הצעה לממשלה בדבר המועמדים למועצת מקרקעי ישראל; בפניות לממשלה ולועדת הכספים של הכנסת בענייני המינהל, וכיוצא באלה עניינים המתעוררים תוך כדי ביצוע החוק.

לשר הממונה לבדו מסורות רק הסמכויות הנקובות בסיפא של סעיף 2(ב). אשר לכפיפות במישרין של מנהל המינהל לשר הממונה - משמעותה היא שלמנהל המינהל אין קשר ישיר לשני השרים, אלא לשר הממונה בלבד ועליו לקבל הוראות לפעולה רק ממנו. זאת היא הוראה של סדרי מינהל בלבד ומשמעותה היא שלמנהל המינהל יש רק כתובת אחת לפניותיו ולקבלת הוראות באמצעותה. אולם קביעת עמדה ביחס לפניות המנהל צריכה להיות של שני השרים ותוכן ההוראות לפעולה גם הן צריכות להיות מתואמות ביניהם.

¹ הערה (התשס"ג, 2003):
בתיקון התשנ"ה לחוק מינהל מקרקעי ישראל, התש"ך-1960 (ס"ח, עמ' 111) הוחלף שר החקלאות (אליו התייחסה ההנחיה המקורית) בשר הבינוי והשיכון, כשר הממונה על מינהל מקרקעי ישראל. סמכויותיו של האחרון על המינהל הועברו למשרד ראש הממשלה (י"פ 4427, התשנ"ז, עמ' 4090), וממנו - למשרד לתשתיות הלאומיות (י"פ 4457, התשנ"ז, עמ' 482). בי"פ 4480, התשנ"ז, עמ' 1630 פורסמה הודעה על-פיה סמכויות שר הבינוי והשיכון על-פי חוק זה יעברו לראש הממשלה (אין בהודעה זו התייחסות להודעה הקודמת). בי"פ 5169, התשס"ג, עמ' 1890 נמסרה הודעה על העברת הסמכויות לשר התעשייה והמסחר.